

Ducamps Jean - *Campo Giovanni di Filippo del*

ducento/ducento/dugento - v *umení talianskom* zaužívaný termín pre umenie 13.st., t.j. roky 12..; súčasne štýlový termín; ducentistami nazývaní iba talianski maliari 13.storočia: napr. N.Pisano, A.di Cambio, Cimabue; pozri *sloh; protorenesancia*

Du Cerceau - *Androuet de Hoop Jacques*

Duccio Agostino di - (†1481); taliansky sochár ranej *renesancie*; pozri *Leonardo* (www)

http://en.wikipedia.org/wiki/Agostino_di_Duccio

Duccio di Buonisegna - (†1318); maliar, zakladateľ *sienskej školy*; kde a u koho sa učil, je stále predmetom diskusie; niektorí sa domnievajú, že študoval u Cimabua, iní sa domnievajú, že cestoval do *Konštantínopola* a učil sa priamo od byzantského majstra, lebo jeho diela úzko pripomínajú byzantskú kresbu; sienski maliari nezavrhovali, na rozdiel od *florentskej školy*, byzantskú tradíciu, ktorá do tej doby mala dominantné postavenie, ale snažili sa vdýchnuť obrazom maľovaným byzantským spôsobom život (pozri *maniera byzantina*); oveľa viac ako Florent'ania sa dali ovplyvniť *zaalpskou gotikou*; Ducciov osobitý štýl predstavuje syntézu byzantských prvkov (farebnosť a kompozícia) a gotických, prevzatých z francúzskej kultúry (kresba); do istej miery Duccio pripomína svojho mladšieho florentského súčasníka *Giotta di Bondoneho*, i keď každý z nich išiel svojou vlastnou cestou a stal sa zakladateľom osobitnej maliarskej školy; na rozdiel od byzantských majstrov aj zaalpských maliarov Duccio vyjadruje ľudské city predsa len realistickejším spôsobom; chýba mu však ešte schopnosť zobrazit' priestor a hĺbku (pozri *perspektíva*); pozri *christologický cyklus*

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Duccio_The-Madonna-and-Child-128.jpg?uselang=ru
http://ca.wikipedia.org/wiki/Duccio_di_Buoninsegna

Duccio: La Maestà del Duomo di Siena (1311)

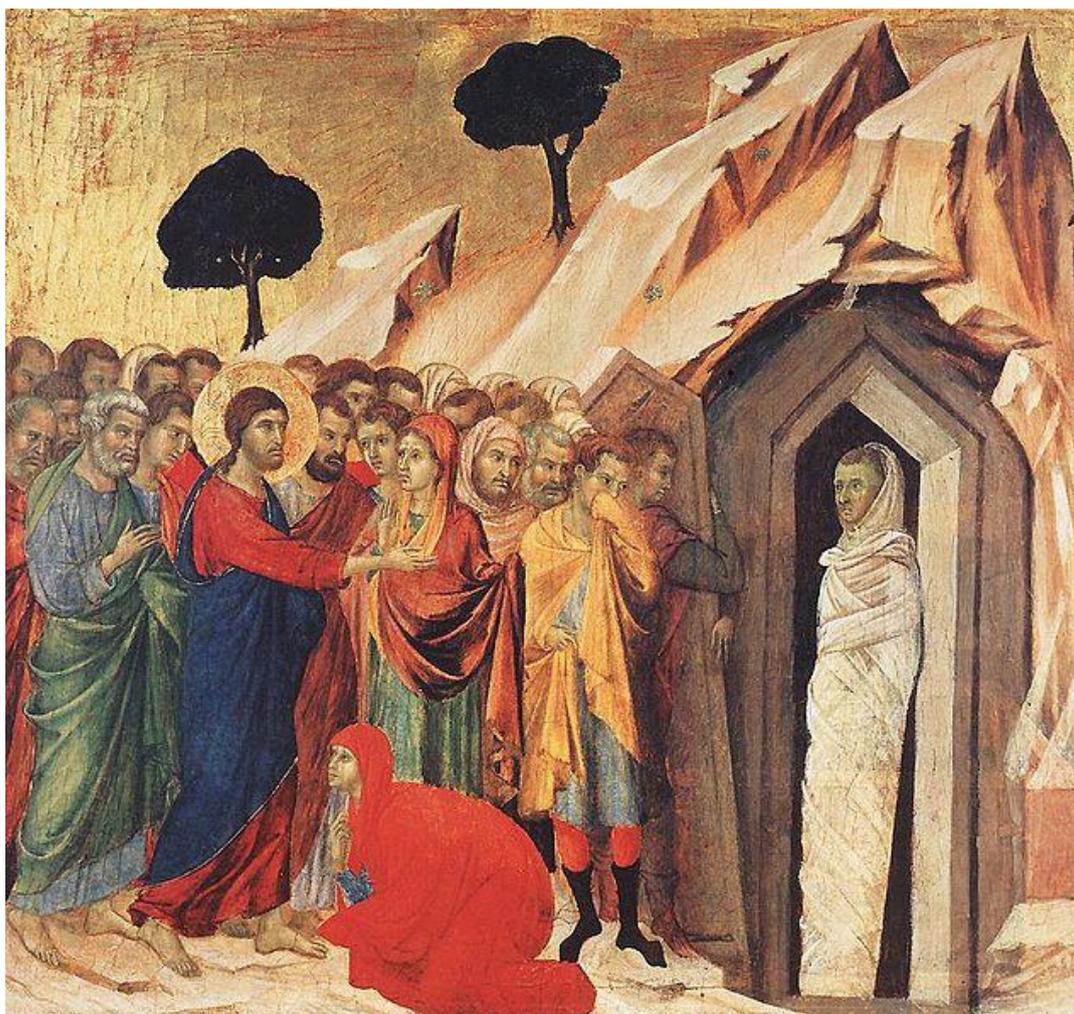
Duccio: Madona s anjelmi a svätcami (La Maestà del Duomo di Siena, 1308-1311)

Duccio: Cesta do Emauz (tempera na dreve, 1308-1311)

Duccio: Večera v Emauzoch (tempera na dreve, 1308-1311)

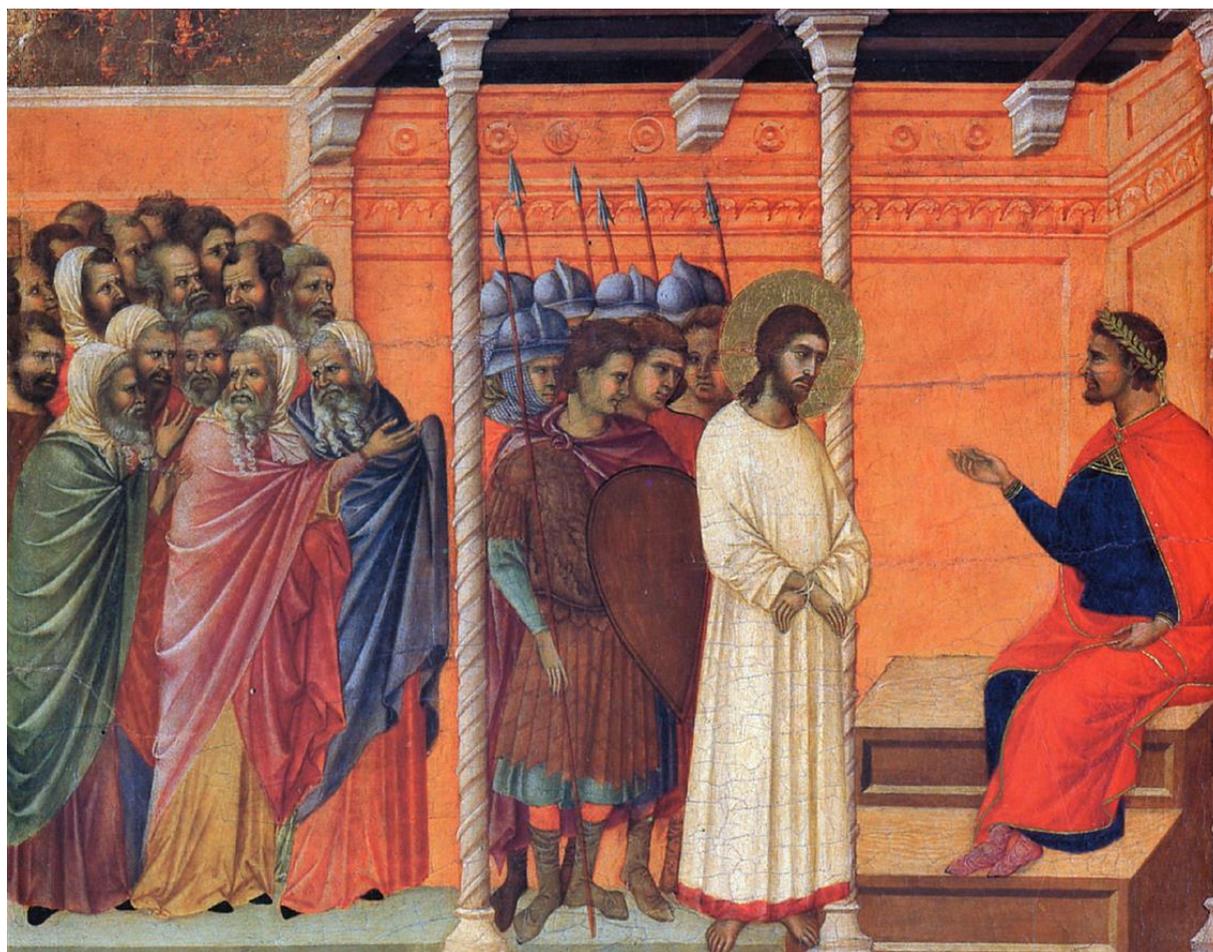
Duccio: Vzkriesenie Lazára (tempera na dreve, 1308-1311)

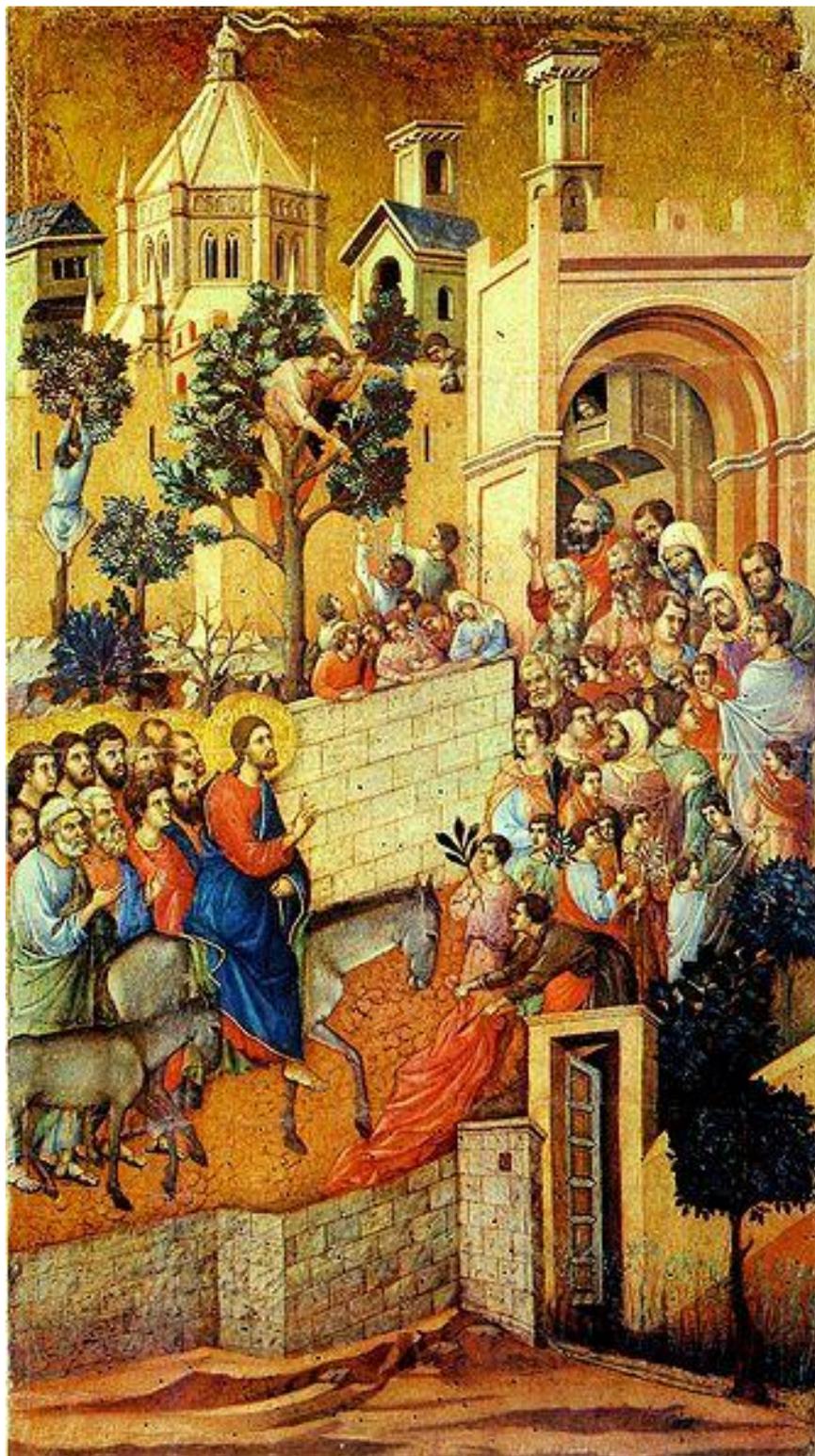
Duccio: Neveriaci Tomáš (tempera na dreve, 1308-1311)

Duccio: Povolanie apoštolov Petra a Ondreja (tempera na dreve, 1308-1311)

Duccio: Kristus pred Pilátom (1308-1313)

Duccio: Kristus prichádza do Jeruzalemu (1308)

Duccio: Pokušenie Krista diablom (1308-1311)

Duccio: Narodenie Krista (1308-1311)

Duccio: Svadba v Káne (1308-1311)

Duccio: Posledná večera (Siena, 1308-1313)

Duccio: Cesta na Kalváriu (1308-1311)

Duccio: Pilát si umýva ruky (detail, 1308)

Duccio: Kristus stretáva Máriu. Noli me tangere (1308-1311)

Duccio: Zostup do pekiel (1308-1311)

Duccio: Pohreb Bohorodičky (dormitorio, 1308-1311)

Duccio: Madona s dieťaťom a svätými (1311-1318)

Duccio: Madona a dieťa so svätcami (1300-1310)

Duccio: Londýnsky triptych (1300)

Duccio: Madona s dieťaťom a šiestimi anjelmi (1300 a 1305)

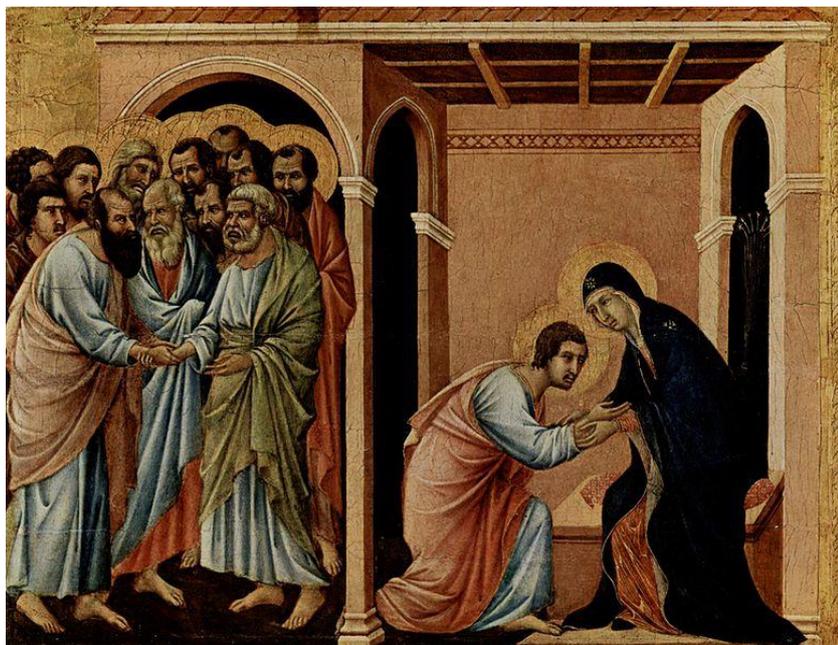
Duccio: Tróniaca madona s dieťaťom a anjelmi (1282-1307)

Duccio: Maesta z katedrály Massa Marittima (1311-1324)
Duccio: Madona Rucellai (1285)

Duccio: Madona a dieťa (1300)

Duccio di Buoninsegna: Panna Mária prijíma sv. Jána (retabulum d'mu v Siene, 1308-1311)

Duccio di Buoninsegna: Pentekostés (1308)

Ducis Jacques-Louis - (†1847); francúzsky maliar a žiak *J.-L. Davida*, ktorého čiastočne napodobňoval vo svojich historických dielach; okrem toho sa venoval žánrovej a portrétnej maľbe; pozri *francúzski maliari 18.st.*, *francúzski maliari 18.st.*

Louis Ducis: Orfeus a Eurydyka (18.-19.st.)

dudok - gréc. epops, lat. upupa

Biedermann: s'ahovavý vták z oblasti Stredomoria; pokladaný za nepriateľa včiel a za nečistého, lebo vyhrabáva larvy z hnoja; podľa Ovidiových *Metamorfóz* sa trácky kráľ *Tereus*, ktorý mal na svedomí niekoľko zločinov, premenil na dudka a jeho manželka *Prokné*, na ktorú sa vrhol s vytaseným mečom, sa premenila na slávika; v *antických* a stredoeurópskych bájach sa symbolicky spájal s koreňom mandragory, ktorá vraj dokáže otvoriť všetky zámky; okrem toho dudok údajne súvisel s rastom *viniča*; v ranokresťanskom spise *Physiologus* sa uvádza, že mláďatá svojim starým rodičom vytrhávajú staré perá, ktoré im kladú na starobou zakalené oči, kým neomladnú (pozri *láska detí k rodičom*); pritom im hovoria: „Tak ako ste vy nás od malička vychovávali a starali ste sa o nás až do úplného vyčerpania, tak my teraz činíme to isté; Ako môžu byť ľudia tak bezcitní, že nemilujú vlastných rodičov, ktorí ich s láskou vychovávali?“. tento príbeh sa spomína v stredovekých *bestiároch*, kde sa však súčasne uvádza, že dudok je špinavý vták, ktorý hrabe v truse a symbolizuje *hriešnika*, vychutnávajúceho bahno *hriechu*; navyše údajne obľubuje *smútok*, čo spôsobuje „smrť ducha“ (pozri *smrť*); pozri *Tereus*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*; vták; zviera

Becker: v arabskej *poézii* posol *lásky*; v *stredoveku* pre farbu, chochol, ktorý pripomína rohy, a páchnucu tekutinu, ktorú strieka proti nepriateľom, symbolom *diabla*; súvisel aj s *čarodejníctvom*; v *Physiologu* je symbolom detí, ktoré sa nevedia odpútať od matky (pozri *láska detí k rodičom*); túto vlastnosť zdieľa napr. s *rybárikom*, *bocianom* a *chochláčom*

-podľa stredovekých *bestiárov* je dudok zlý a odporný vták, ktorý zberá ľudské *výkaly* a zhotovuje z nich svoje hniezda; kŕmi sa páchnucim odpadom, vždy sedí popri *cintorínoch* a latrínach; staršie vtáky majú tmavé oči potiahnuté špinavým filmom; človeka natretého pred spaním krvou dudka budú vo sne škrtiť *démoni*

Dudky (iluminácia zo stredovekého bestiára)

duecento - ducento

duel, súboj - pozri bitka

P. Vredeman de Vries: Duel (1600)

T. Couture: Duel po maškarnom plese (19.st.)

T. Couture: Duel pierrota (19.st.)

J.-L. Gérôme: Po súboji (19.st.)

dugento - ducento

Dughet Gaspar - (†1675); tiež známy ako *Gaspard Poussin*; francúzsky maliar, ktorý sa narodil v Ríme; bol žiakom Nicolasa Poussina a bratom jeho manželky; venoval sa maľbe krajiny a osobitne rímskej Kampánii; na freskách pracoval s Pierom Francesco Mola, Cozza a Mattia Preti v Palazzo Pamphili v Valmontone; *pozri francúzski krajinári, francúzski maliari barokoví, francúzski maliari 17.st., tzv. krajina ideálna*

<http://www.webumenia.sk/autor/2199>

https://www.google.sk/search?q=Dughet+Gaspar&espv=2&biw=1846&bih=995&tbm=isch&imgl=FMFecDRkPwIA3M%253A%253BC3Re_bIQ5PECaM%253Bhttps%25253A%25252F%25252Freproarte.com%25252Fen%25252Fpainter%25252Fall%25252Fgaspard-dughet&source=iu&pf=m&fir=FMFecDRkPwIA3M%253A%252CC3Re_bIQ5PECaM%252C&usg=__34tVQWy7bR72m2JGKtadKEx1fsQ%3D&ved=0CDMQyjc&ei=wLTPVMXQHcLqUqOshIgF#imgdii=&imgc=FMFecDRkPwIA3M%253A%3BC3Re_bIQ5PECaM%3Bhttps%253A%252F%252Freproarte.com%252Fimages%252Fstories%252Fvirtuemart%252Fproduct%252Fdughet_gaspard%252F0284-0130_klassische_gebaude.jpg%3Bhttps%253A%252F%252Freproarte.com%252Fen%252Fpainter%252Fall%252Fgaspard-dughet%3B450%3B354

G. Dughet, (pôvodne Taliansky maliar z polovice 17.storočia): Krajina s kaskádami v Tivoli (pastorále, 1650)

G. Dughet: Krajina s vodopádom (1660)

G. Dughet: Ideálna krajina (1650-1660)

dúha - v mytológii symbol spojenia nadzemského a pozemského, symbol mostu (pozri *religio*); *kresťanstvo*: v sedemfarebnej dúhe *modrá* = vody *potopy sveta*, *červeň* = očakávaný svetový požiar (pozri *Apokalypsa*), *zeleň* = budúci nový svet; v staroveku dúha = luk *boha vojny*, ktorý povznesením na nebo stratil svoju ničivú silu; v *antike* dúha stotožnená s bohyňou *Iris*; v kresťanstve prejav božej prítomnosti, znak božej milosti (napr. v motive s *Noem* prinášajúcim obeti), trón *Krista* (napr. motív *Posledného súdu*), *svätožiara*, *Mária* (sprostredkovateľka medzi nebom a zemou), dúha ako znamenie *novej zmluvy*; porovnaj *Jákovov rebrík*; pozri *Iris*; *Fénix* (*Wensleydalová*)

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Duha>

P. P. Rubens: Krajina s dúhou (pastorále, 1632–1635)

A. Kauffman: Alegória maľby (1778-1780)

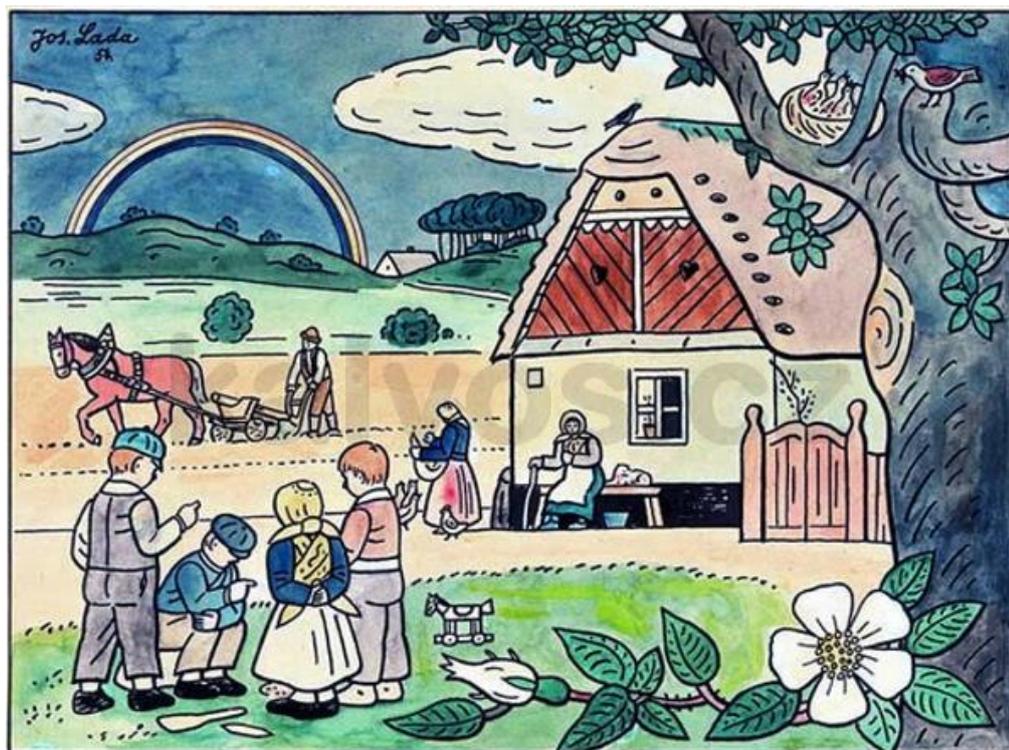
W. Turner: Jazero Buttermere a dúha (1798)

Martin Benka: Po búrke (1918)

A. P. Weisz-Kubínčan: Dúha nad dedinou (1940-1950)

J. Lada: Ilustrácia (1957)

dúhová paleta - pomenovanie Renoirovej žiarivej farebnosti malieb s jemnými prechodmi farebných tónov; pozri impresionizmus; paleta, A. Renoir

dúhová tlač - tlač dúhová

dúhové farby - farby dúhové

dúhový had - Ungud/Had Dúha

dúhový most - Bifröst

duch - Heriban: duch bol v starozákonnej hebrejčine vyjadrený slovom „ruah“ a novozákonnej gréčtine slovom „pneuma“; ide o biblický pojem, ktorý má v teológii kľúčový význam; v priebehu vývoja sa tento pojem vyvíjal a nadobudol rôznorodý význam; v Starom zákone sa slovo ruah veľmi často používa v pôvodnom význame a označuje pohyb vzduchu (Izaiáš 57,13), vietor (Genezis 8,1), víchor (Jeremiáš 13,24); z tohto obecného významu sa odvodil obrazný, prenesený význam slova ruah: božia sila, ktorá všetko tvorí a naplňuje (Genezis 1,2; Kniha múdrosti 1,7); ruah označuje aj dych, ktorým sa líši živá bytosť od mŕtvej (Genezis 6,17; 7,15-22; Žalm 31,6), a teda označuje aj „princíp života“, ktorého darcom a udržiavateľom je Boh; tento „duch života“ sa prejavuje vo všetkých stavoch človeka (Izaiáš 57,15, Numeri 14,24), ba označuje aj ľudskú bytosť v jej intímnosti a integrite (Genezis 6,17); aj Boh má svojho ducha, ktorý tvorí jeho podstatu a je nástrojom všetkej jeho činnosti; Boh dával svojho ducha tým, ktorí mali v Izraeli osobitné postavenie, Mojžišovi, sudcom a najmä prorokom a Mesiášovi (Izaiáš 11,2 59 61,1); aj vo všeobecnosti Boh vkladá svojho ducha Izraelitom do ich vnútra (Izaiáš 36,27) ako silu, ktorá im dáva schopnosť kráčať podľa Božích nariadení; v Novom zákone sa slovo pneuma (vietor) vo svojom pôvodnom význame používa veľmi zriedka (Ján 3,8; Židom 1,7); najmä apoštol Pavol výraz pneuma používa ako antropologický termín na označenie osoby (Galatským 6,18; Filipským 25); duch sa líši od tela, ktoré je viditeľné a slabé (Matúš 26,41; Marek 14,38); v novozákonných textoch sa slovom duch označujú tie skutočnosti, v ktorých sa Boh zvlášť dôverne stretáva s človekom alebo človek s Bohom; pozri zrkadlo (Baleka); kalokagatia; grim, Fylgja

Telo a duch (ilustrácia z rukopisu „Speculum virginum“, 13.st.)

Theodor von Holst: Bertalda prepadnutá duchmi (1830)

Duch Boží/Svätý - jedna z podôb božej trojjednosti (pozri *Trojica*); symbolizovaný *holubicou*, *rukou božou*, gréckym písmenom *psi*, *figovníkom*, *plachtou lode*, *ohňom* (k *Mojžišovi* Boh prehovoril v podobe *horiaceho krika*; ďalej pozri *oheň*); pozri *nimbus krížový*, *trón Milosti*, *figovník*; *flagelanti*, *paraklet*; *Turíce*; *Zoslanie Ducha svätého*, *Nikodém poučovaný Kristom*, *Zasľúbenie ducha svätého*, *narodenie z Panny*, *sedem darov Ducha svätého*

Biedermann v súvislosti s heslom *včela*: *Bernard z Clairvaux* videl vo včelách symbol Ducha svätého

http://en.wikipedia.org/wiki/Holy_Spirit

http://en.wikipedia.org/wiki/Holy_Family
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Duch>

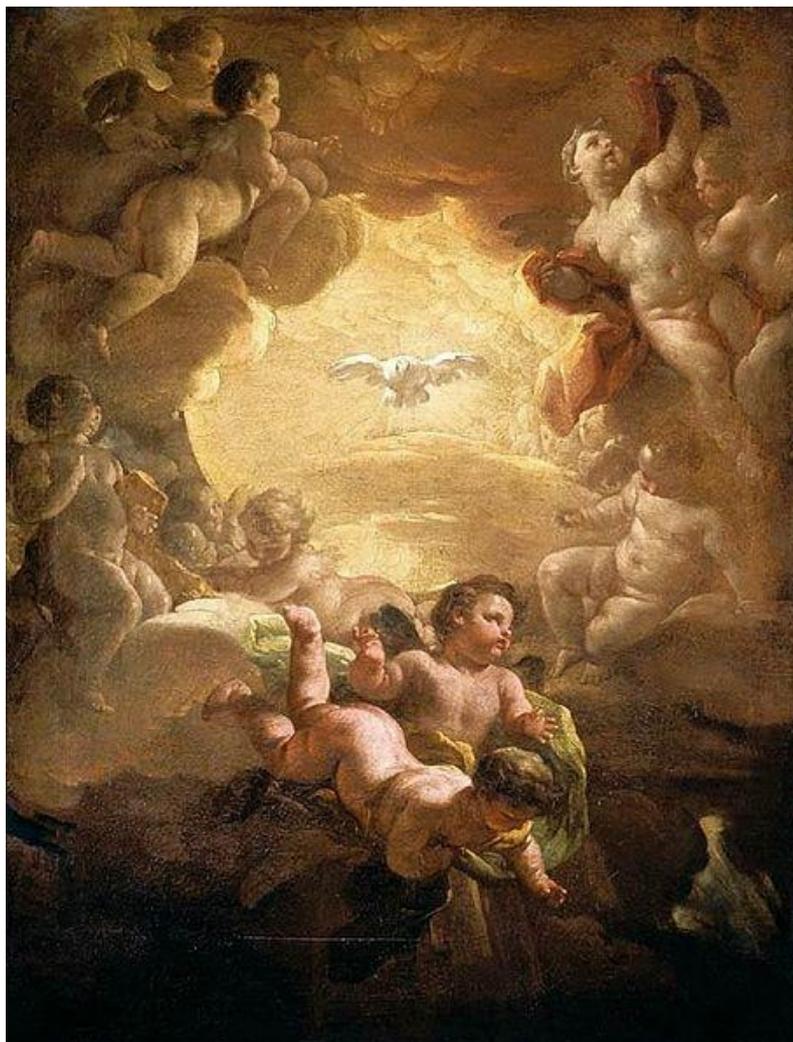
M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Koncil Efezský (Norimberská kronika, 1493)

Ch. Poerson (návrh): Korunovácia Panny Márie (detail tapisérie zo súboru pre katedrálu Notre Dame v Paríži, 1652-1654)

C. de Passe I podľa A. Bloemaerta: Panna Mária s Duchom Svätým v podobe holubice (rytina, 16.-17.st.)

C. Giaquinto: Duch Svätý (1750)

duch dobrý - pozri *daimon, démon*

duch zlý - pozri *daimon, démon; bosorky/strigy/čarodejnice*

duch dobrého remesla - *craft-spirit*

duch strážny - pozri *anjel strážny, Ka, balam, penáti, lárovia; apotropajný*

Duch Svätý - *Duch Boží*

Duchamp-Croti Suzanne - (†1963); francúzska maliarka, sestra bratov *Duchampovcov*

Duchamp Marcel - (†1968); maliar; súrodenci *Jacques Villon, S. Duchamp-Croti, R. Duchamp-Villon*; pozri *kubizmus, dadaizmus*

http://it.wikipedia.org/wiki/Marcel_Duchamp

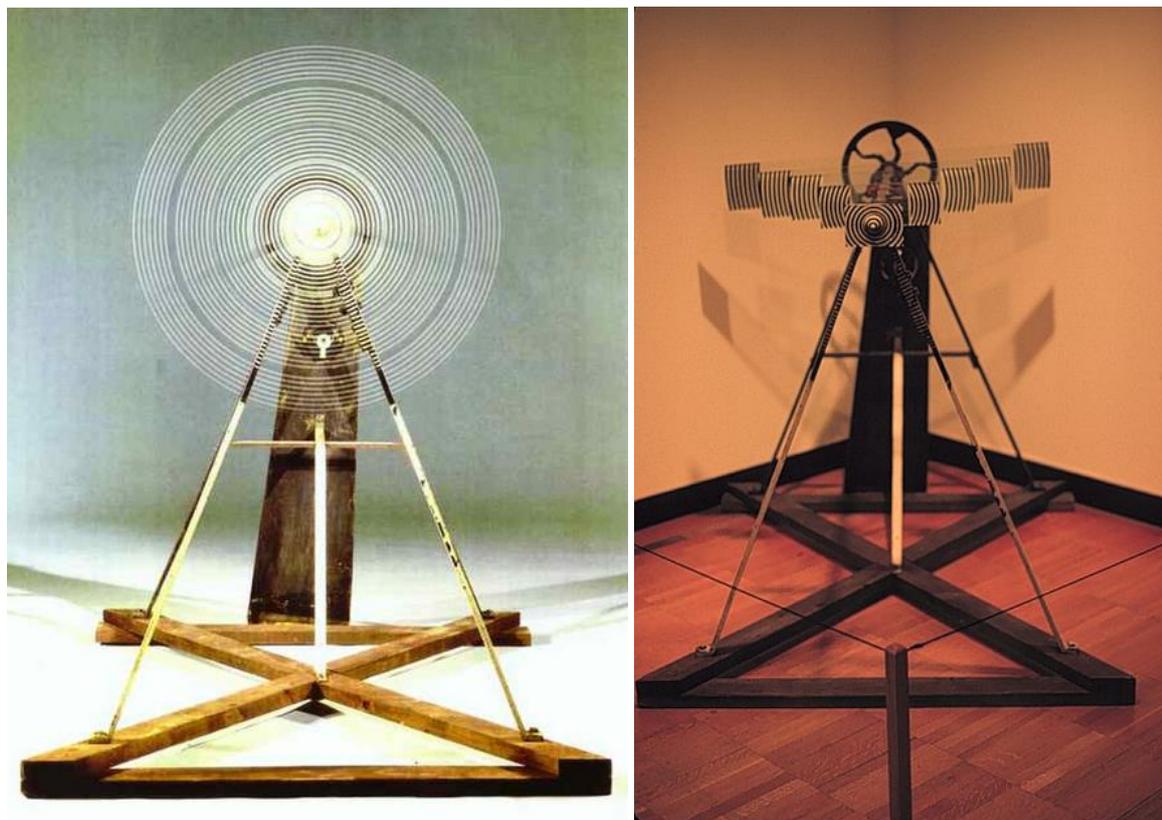
M. Duchamp: Portrét šachistov (19013)

M. Duchamp: L.H.O.O.Q. (readymades, 1919)

M. Duchamp: Portrét (Dulcinea)

M. Duchamp: Rotačné sklenené dosky (maľované sklo, železo, elektrický motor a kombinovaná technika, interaktívne umenie, 1920)

Duchamp-Villon Raymond - (†1918); francúzsky sochár; pozri *kubizmus*

duchapnosť - pozri *esprit*; *žart*

duchesse/dyšes - ležadlo s opierkou na oboch užších stranách, zvyčajne rôznej výšky; súčasť *rokokového* interiéru; pozri *mobiliár*

***duhovia prírodní - přírodní duchovia**

***duhovia slovanskí - slovanskí duchovia**

duhovná a morálna nahota - nahota duchovná a morálna

duhovní podľa krajín - pozri *kňaz, rády/rehole kresťanské, cirkev, náboženstvo*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Clergy_by_nationality